

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

22 MEI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heren L. Lindemans, J. Van Elewyck, H. Vanderpoorten, R. Vandezande —

houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966
gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, wat betreft
het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten
van het Nederlands taalgebied en de particulieren

VERSLAG

namens de Commissie voor taaldecreetgeving en taalbescherming uitgebracht
door de heer M. Bourry

DAMES EN HEREN,

Uw commissie voor taaldecreetgeving en taalbescherming heeft gedurende meerdere vergaderingen het voorstel van decreet houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, wat betreft het

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer E. Vankeirsbilck.

Vaste Zeden : de heren G. Beerden, F. Cauwenberghs, E. Cooreman, P. De Kerpel, E. Desutter, mevrouw M. De Weweire, de heer L. Lindemans, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, mevrouw N. Staels-Dompas, de heer F. Tanghe, mevrouw G. Turf-De Munter, de heer E. Vankeirsbilck ;

de heren M. Bourry, I. Egelmeers, J. Férir, G. Nyffels, J. Sleenckx ;
de heren S. Février, A. Kempinaire, H. Vanderpoorten, W. Van Renterghem ;

de heren V. Anciaux, G. De Rouck.

Plaatsvervangers :

mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heer A. Deneir, mevrouw C. Planckaert-Staessens, de heren M. Van Dessel, A. Verbist, H. Weckx ;

de heren A. De Baere, G. De Smeyter, J. Van den Eynden ;
de heer Albert Claes, mevrouw L. Herman-Michielsens ;
de heer R. Vandezande.

Zie :

127 (1980-1981)

— Nr. 1 : Voorstel van decreet

gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlands taalgebied en de particulieren, onderzocht.

Tevens dient er te worden op gewezen dat reeds onder de voormalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap met het onderzoek van deze problematiek door de toenmalige bevoegde commissie was begonnen en ter zake diverse voorstellen van decreet werden ingediend.

In dit verband werden de volgende stukken ingediend.

OVERZICHT VAN DE INGEDIENDE STUKKEN

A. Bij de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap

ZITTING 1977-1978

82 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet ter aanvulling van sommige bepalingen van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (R. Vandezande C.S.)	20 januari 1978
86 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet tot wijziging van artikel 12 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (L. Lindemans C.S.)	16 februari 1978
91 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet houdende aanvulling van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (J. Van Elewyck C.S.)	28 februari 1978

BUITENGEWONE ZITTING 1979

31 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet tot wijziging van artikel 12 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (L. Lindemans C.S.)	15 mei 1979
– Nr. 2 :	Amendementen (L. Lindemans)	7 januari 1980
– Nr. 3 :	Subamendementen (L. Lindemans)	5 juni 1980
48 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet ter aanvulling van sommige bepalingen van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (R. Vandezande C.S.)	15 mei 1979
79 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet houdende aanvulling van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (J. Van Elewyck C.S.)	19 juni 1979

B. Bij de Vlaamse Raad

ZITTING 1980-1981

57 – Nr. 1 :	Voorstel van decreet tot wijziging van artikel 12 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (L. Lindemans C.S.)	18 november 1980

- 66 – Nr. 1 : Voorstel van decreet houdende 20 november 1980
aanvulling van de bij koninklijk
besluit van 18 juli 1966 gecoör-
dineerde wetten op het gebruik
van de talen in bestuurszaken. (J.
Van Elewyck c.s.)
- 111 – Nr. 1 : Voorstel van decreet houdende 26 januari 1981
aanvulling van sommige bepalingen van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. (R. Vandezande)
- 127 – Nr. 1 : Voorstel van decreet houdende 23 maart 1981
aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, wat betreft het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlands taalgebied en de particulieren. (L. Lindemans, J. Van Elewyck, H. Vanderpoorten, R. Vandezande)

Algemene bespreking

A. Aanleiding

Op 25 juli 1977 besliste de stad Vilvoorde «alle franstalige correspondentie gericht aan de stad Vilvoorde en uitgaande van openbare instanties, instellingen van openbaar nut, bedrijven en particulieren, gevestigd in een taalgebied waar het Nederlands alleen of mede als officiële taal geldt» niet meer te behandelen. Deze correspondentie zou teruggestuurd worden met de vermelding dat Vilvoorde eentalig Nederlands is.

Het zou strijdig zijn met de geest van de taalwet dat correspondentie, facturen, dossiers, enzovoort gesteld in een andere taal dan het Nederlands en die uitgaan van openbare instanties, bedrijven en particulieren gevestigd in het Nederlands taalgebied door de gemeentediensten in behandeling worden genomen.

Deze beslissing werd bij koninklijk besluit van 28 november 1977 vernietigd, met als motivering :

«...krachtens artikel 23 van de Grondwet mogen een particulier of een privaat bedrijf zich wenden waar ook, tot welke administratieve overheid ook, in de landstaal die zij verkiezen. Geen bepaling van de op 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken heeft dat recht beperkt».

De stad Vilvoorde heeft tegen dit koninklijk besluit beroep aangetekend bij de afdeling administratie van de Raad van State.

B. Voorstellen van decreet ingediend bij de Cultuurraad

Afgezien van de vraag wie in de huidige stand van de taalwetgeving gelijk heeft, de stad Vilvoorde of de Minister van Binnenlandse Zaken, rees de vraag hoe in de toekomst door wetgevend initiatief aan het gestelde probleem kon worden verholpen.

Er werden drie voorstellen van decreet ingediend.,

Krachtens artikel 59bis, § 3 van de Grondwet waren de Cul-

tuurraden immers – thans de Vlaamse Raad – bevoegd het gebruik van talen inzake bestuurszaken te regelen.

Deze voorstellen voorzien ofwel in een verplichte vertaling zodat de plaatselijke dienst niet meer gedwongen is van een andere dan de officiële bestuurstaal kennis te nemen (zie voorstellen R. Vandezande – 82 (1977-1978) – Nr. 1 en L. Lindemans – 86 (1977-1978) – Nr. 1), ofwel in een rechtstreekse verplichting voor de particulieren in hun betrekkingen met de overheid de officiële bestuurstaal te gebruiken (zie voorstel J. Van Elewyck – 91 (1977-1978) – Nr. 1).

1) Voorstel Vandezande (48 (B.Z. 1979) – Nr. 1)
(82 (1977-1978) – Nr. 1)

Om te vermijden dat de plaatselijke en gewestelijke openbare diensten verplicht zouden worden niet in het Nederlands gestelde stukken te behandelen en dus passief tweetalig dienen te zijn wordt voorzien in een systeem van voorafgaande vertalingen.

Alle stukken die zij in behandeling nemen moeten in het Nederlands zijn gesteld :

a) de particulieren en privé-bedrijven uit het Nederlandse taalgebied worden naar de provinciegouverneur verwezen voor een vertaling van hun niet in het Nederlands gestelde stukken ;

b) andere particulieren en privé-bedrijven alsook overheden uit het Franse of Duitse taalgebied kunnen hun niet in het Nederlandse gestelde stukken, gericht tot een plaatselijke of gewestelijke, in het Nederlandse taalgebied gelegen openbare dienst, door een speciaal daartoe opgerichte vertaaldienst doen vertalen.

2) Voorstel Lindemans (31 (B.Z. 1979) – Nr. 1)
(86 (1977-1978) – Nr. 1)

Dit voorstel heeft dezelfde strekking als het voorstel van de heer Vandezande. Brieven van particulieren die niet in de bestuurstaal gesteld zijn, worden door de plaatselijke dienst overgemaakt aan de gouverneur van de provincie die een vertaling bezorgt. Logischerwijze zal dan, alleen voor het Nederlandse taalgebied, worden afgeschaft de mogelijkheid die het huidig artikel 12 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, de plaatselijke diensten biedt om aan de particulieren gevestigd in een ander dan het Nederlandse taalgebied te antwoorden in de taal waarvan de betrokkenen zich bedienen.

3) Voorstel Van Elewyck (79 (B.Z. 1979) – Nr. 1)
(91 (1977-1978) – Nr. 1)

Dit voorstel legt direct een verplicht gebruik van het Nederlands op aan de particulieren uit het Nederlandse taalgebied voor hun betrekkingen met de plaatselijke en gewestelijke diensten uit dat gebied.

C. Bespreking in de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming van de Cultuurraad

Tijdens deze bespreking werden volgende Punten naar voor gebracht.

1) Er bestaat geen twijfel over dat de Cultuurraden bevoegd zijn bij decreet het taalgebruik in bestuurszaken te regelen en aldus te bepalen in welke taal particulieren, gevestigd in het homogeen Nederlandse taalgebied zich tot het bestuur kunnen richten (artikel 59bis, § 3 van de Grondwet).

Immers het begrip «bestuurszaken» is ruimer dan «dadens van het openbaar gezag» (artikel 23 van de Grondwet).

In dit kader is het zich wenden van een particulier tot de overheid een «administratieve betrekking» waarvoor de Cultuurraden het taalgebruik kunnen regelen. In dit verband werd een advies van de Raad van State van 6 mei 1977 geciteerd (gepubliceerd in het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Bestuursrecht – mei, juni, juli, augustus, 1977, blz. 196-197).

«Artikel 23 geeft de wetgever evenwel de bevoegdheid dit recht («het gebruik van de in België gesproken talen is vrij») van de particulieren te beperken door hun de verplichting op te leggen zich tot het bestuur in de bestuurstaal te wenden».

Sommige leden beweren zelfs dat het taalgebruik van de particulier in bestuurszaken reeds geregeld is als men artikel 12, alinea 1 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken correct interpreteert. De taal van het betrokken taalgebied is de bestuurstaal, ook voor particulieren. Een decreet is dus overbodig. De toestand is dus geregeld.

2) De meeste leden zijn van oordeel dat het decreetgevend initiatief ter zake best een directe verplichting zou inhouden voor de particulieren zich van het Nederlands te bedienen in hun betrekkingen met het bestuur.

Het systeem van vertalingen zou aan zijn doel voorbijgeschieten en omslachtig zijn.

3) De meeste leden waren ook van oordeel dat het opportuun zou zijn de taalwetten niet rechtstreeks te wijzigen, en, geven de voorkeur aan een aanvulling bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken door een autonoom decreet. Dit om legistieke redenen.

4) Het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State werd gevraagd over de drie voorstellen van decreet.

D. Advies van de Raad van State van 9 juni 1978 (Bijlage 1)

Het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State antwoordt niet op de vraag of in de huidige stand van de taalwetgeving de particulieren reeds verplicht zijn de streektaal te gebruiken ten aanzien van een openbare dienst (stelling van sommige commissieleden). Een uitspraak hierover zou impliciet een uitspraak betekenen inzake het beroep dat de stad Vilvoorde bij de afdeling administratie van de Raad van State heeft aangetekend.

Het advies antwoordt wel op de twee volgende vragen :

1. Kan de Cultuurraad het vrij gebruik van de talen in hoofde van de particulieren beperken door ze te verplichten zich in een bepaalde taal te richten tot een openbare dienst ?

2. Welke zijn de beperkingen van deze bevoegdheid ?

1. «In artikel 59bis van de Grondwet vinden de Cultuurra-

den een naar de materie uiterst ruime bevoegdheid om het gebruik van de talen in bestuurszaken te regelen, ook wanneer daaruit beperkingen volgen voor private personen, bedrijven inbegrepen» (advies in bijlage 1, blz. 6).

Immers de grondwetgever heeft de Cultuurraden in 1970 de bevoegdheid gegeven het taalgebruik in «bestuurszaken» te regelen. Het begrip «bestuurszaken» is omvangrijker dan het begrip «handelingen van het openbaar gezag» (artikel 23 van de Grondwet).

2. Beperkingen : alleen aan particulieren en bedrijven van een gemeente van het Nederlandse taalgebied zonder bijzondere taalregeling, kan het gebruik van het Nederlands worden opgelegd, en dan nog alleen «voor hun betrekkingen met de plaatselijke diensten van het Nederlandse taalgebied waarvan de werkkring uitsluitend het ambtsgebied van gemeenten zonder speciale taalregeling betreft, en voor hun betrekkingen met de gewestelijke diensten waarvan de werkkring zich beperkt tot het Nederlandse taalgebied en hetzij uitsluitend, hetzij gedeeltelijk gemeenten zonder speciale taalregeling betreft (blz. 10)».

De Raad van State geeft de voorkeur aan voorstellen van decreet die in een autonome regeling voorzien, dit wil zeggen geen formele wijziging aanbrengen in de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

E. Hervatting van de bespreking in commissie

Vooreerst dient opgemerkt dat na het advies van de Raad van State de heer Vandezande zijn voorstel heeft **herwerkt** conform de opmerkingen van de Raad van State en de heer Lindemans zijn tekst heeft geamendeerd (zie stuk 31 (B.Z. 1979) – Nr. 2).

Na een korte gedachtenwisseling werd voorgesteld de Minister te verzoeken de Raad van State te vragen een tekst op te stellen.

De wettelijke beschikkingen geven echter deze mogelijkheid alleen aan de Eerste Minister. Op voorstel van Minister R. De Backer-Van Ocken, de toenmalige Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, werden de amendementen van de heer Lindemans (zie stuk 31 (B.Z. 1979) – Nr. 2) naar de Raad van State voor advies overgemaakt.

Men wilde namelijk meer bepaald het advies van de Raad kennen over de vraag of alle niet in het Nederlands gestelde stukken, ook deze afkomstig uit het buitenland en buiten het Nederlandse taalgebied, dan wel alleen deze die afkomstig zijn uit het Nederlandse taalgebied, kunnen worden geweigerd.

F. Advies van de Raad van State van 2 april 1980 (Bijlage 2)

Dit adviesonderwierp de amendementen van de heer **Lindemans** aan een zeer nauwgezet onderzoek.

Als voornaamste bezwaar werd opgeworpen dat in artikel 3 (nieuw) van de heer Lindemans verplichtingen worden opgelegd aan particulieren die niet gevestigd zijn binnen het gebied waarvoor de Cultuurraden krachtens artikel 59bis, § 4 van de Grondwet bevoegd zijn.

«Het toepassingsgebied van artikel 3 (nieuw) in zover het aan particulieren verplichtingen oplegt, moet dan beperkt

worden gehouden tot de particulieren die gevestigd zijn in een gemeente zonder speciale taalregeling van het Nederlandse taalgebied» (blz. 18).

Overigens stelde de Raad van State volgende titel voor :

«Voorstel van decreet tot wijziging van de artikelen 12 en 33 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, wat betreft het gebruik van de talen in de betrekkingen tussen de bestuursdiensten van het Nederlandse taalgebied en de particulieren».

Wat het toepassingsgebied betreft – artikel 1 – stelde de Raad van State voor te verduidelijken dat de Cultuurraad niet bevoegd is de betrekkingen te regelen tussen gewestelijke diensten en particulieren van hun ambtsgebied, gevestigd in een gemeente met een speciale taalregeling.

Tot slot stelde de Raad van State voor artikel 4 als volgt te formuleren :

«De sancties en het toezicht bedoeld in de hoofdstukken VII en VIII van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken zijn van toepassing op de bij dit decreet bepaalde regeling».

Naar aanleiding van dit tweede advies diende de heer **Lindemans** subamendementen op zijn tekst in die zoals blijkt uit de motivering bij artikel 3 (zie nieuw stuk 57 (1980-1981) – Nr. 3) in strijd zijn met de visie van de Raad van State.

Indiening van de voorstellen bij de Vlaamse Raad en bespreking

De drie indieners, de heren L. Lindemans, R. Vandezande en J. van Elewyck, hebben hun voorstellen opnieuw ingediend bij de Vlaamse Raad.

Bij de verdediging van zijn voorstel (zie stuk 57 (1980-1981) – Nr. 1) wijst de indiener erop dat hij van mening verschilt met de Raad van State waar deze de bevoegdheid van de Vlaamse Raad laat afhangen van de woonplaats van de particulier. Voor hem daarentegen is de zetel van het bestuur bepalend voor het taalgebruik en moet het internationaal privaatrechtelijk beginsel van de *lex fori* toegepast worden. Alle particulieren, waar ook ter wereld, moeten zich in het Nederlands richten tot de Vlaamse besturen.

Volgens de indiener moeten de ambassades en consulaten over een vertaaldienst beschikken, of er dringend voor zorgen dat er een komt.

De Voorzitter vraagt aan de drie indieners op welke wijze ze hun voorstellen willen behandelen.

De 'meeste leden voelen meer voor een autonome regeling op basis van het advies van de Raad van State, waarbij, in plaats van vertalingen, een directe verplichting wordt opgelegd aan particulieren zich in het Nederlands tot de plaatselijke openbare besturen te richten.

Een lid meent dat men de regeling niet te uitgebreid mag maken. Dit kan leiden tot moeilijkheden die we niet wensen. Voor de rechtszekerheid is het systeem van vertalingen niet houdbaar.

Een lid komt steeds terug tot het kernprobleem. Hij wil geen overdrijvingen op internationaal vlak en betreurt het feit dat in Vilvoorde misbruik gemaakt wordt van de voorzichtige formulering van artikel 12 van de gecoördineerde wetten onverminderd de mogelijkheid die hem gelaten wordt aan de **particulie-**

ren, die gevestigd zijn in een ander taalgebied, te antwoorden in de taal waarvan de betrokkenen zich bedienen».

De Voorzitter stelt voor dat de drie indieners samen met een commissielid een voorstel indienen dat in een autonome regeling, zoals voorgesteld door de Raad van State, voorziet.

De heren Lindemans, Vandezande, Vanderpoorten en Van Elewyck dienen een nieuwe tekst in (zie stuk 127 (1980-1981) – Nr. 1), die onmiddellijk artikelsgewijze wordt behandeld.

Eén van de indieners licht dan in het kort de nieuwe versie toe.

Hij herinnert eraan dat dit voorstel van decreet rekening houdt met de opmerkingen van de Raad van State. Het decreet zou alleen slaan op de inwoners van het Nederlandse taalgebied, met andere woorden, de gemeenten met een speciaal taalregime vallen dus niet onder de voorgestelde regeling.

Hij wijst erop dat dit principe vastgelegd is in artikel 3.

Artikel 4 regelt de sancties.

Artikelsgewijze bespreking

De artikelsgewijze bespreking geeft geen aanleiding meer tot noemenswaardige opmerkingen.

Alle artikelen worden eenparig aangenomen.

Eindstemming

Het ganse voorstel van decreet wordt eveneens eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

M. BOURRY

De Voorzitter,

E. VANKEIRSBILCK
